

HUSin hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus - tutkimusnäyttöä ja sen käyttöä potilaan parhaaksi

TONI HAAPA

sh (AMK), TtT, dosentti, tutkimusylihoitaja
HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
Hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus

KRISTIINA JUNTILA

esh, TtT, dosentti, johtaja, professori h.c.
HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
Hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus

Hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus – mistä on kysymys?

HUS Helsingin yliopistolliseen sairaalaan perustettiin vuonna 2019 Hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (Nursing Research Center, NRC), jonka päätavoitteina on edistää hoito- ja terveystieteellisen tutkimusnäytön tuottamista ja vahvistaa tutkimusnäytön käyttämistä potilaan parhaaksi. Tutkimuskeskus on osa HUSin tutkimusinfrastruktuuria vahvistavan hoito- ja terveystieteiden asemaa yliopistosairaalassa. Tutkimuskeskuksen henkilöstöön kuuluvat keskuksen johtaja, tutkimusylihoitaja sekä kaksi määräaikaista projektisuunnittelijaa. Tutkimuskeskus sijaitsee fyysisesti Helsingissä, Meilahden kampusalueella.

Mihin hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskusta tarvitaan yliopistosairaalassa?

Terveystieteiden laki (1326/2010) edellyttää, että potilaan hoito on näyttöön perustuvaa. Samalla kuitenkin tiedetään, että näyttöön perustuvan toiminnan toteutumisessa on esteitä (Hotus, 2022; WHO 2017,) ja että näyttöön perustuvan toiminnan edistämiseksi tarvitaan tukirakenteita (Bolgeo ym., 2023; WHO, 2017). Tutkimuskeskusta tarvitaan edistämään sekä hoito- ja terveystieteellisen tutkimusnäytön tuottamista että sen implementoimista kliiniseen potilashoittoon (ml. sen johtamiseen ja opettamiseen).

Lisäksi yliopistosairaalan ydintehtäviin kuuluvat tutkimus- ja opetustoiminta (Lakisosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

annetun lain muuttamisesta 1189/2022). Hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskusta tarvitaan myös tukemaan HUSin terveystieteellisen tutkimusohjelman toteutumista sekä kansainvälisten akkreditoitihankkeiden, kuten Magneettisairaala -laatuakkreditaatio, mukaista hoitotyön laadun kehittämistä. Magneettisairaalan kriteereihin kuuluu aktiivinen hoitotyön tutkimustoiminta. Maailmalla magneettisairaaloitten yhteydessä onkin lähes poikkeuksetta vastaavia tutkimuskeskuksia.

Mitä hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus konkreettisesti tekee?

NRC:n operatiivisen toiminnan keskiössä on HUSin hoito- ja terveystieteellisen tutkimuksen edistäminen, ohjaaminen ja koordinaatio (ml. tutkimusedellytysten luominen, henkilökunnan tutkimusosaamisen vahvistaminen ja suunnitelmallinen hyödyntäminen) sekä näyttöön perustuvan toiminnan vahvistaminen HUSissa.

Tutkimuskeskus tarjoaa HUSin hoitotyöntekijöille konsultaatioapua tutkimusten ja tutkimuksellisten kehittämissuunnitelmien suunnitteluun ja toteutukseen. Tähän liittyen esimerkiksi ohjeistetaan ja autetaan eri asteisia opiskelijoita sekä tutkijoita tutkimuslupien ja eettisen toimikunnan lausuntojen hakemisessa. Lisäksi NRC tarjoaa resursseja niin hoitotyöntekijöiden tutkimustyölle kuin yksiköissä tehtävälle hoitotyön kehittämiselle. Konkreettisesti tämä toteutuu väitöskirja- ja post doc-tutkijoille myönnettävien kilpailutettujen tutkijakuukausien kautta ja siten, että tutkimuskeskukseen voidaan palkata hoitotyönteki-

jöitä määrääkiksiin työsuhteisiin tekemään hoitotyön tutkivan kehittämisen projekteja. Tutkimuskeskus järjestää myös hoitohenkilökunnan tutkimusosaamista tukevia alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä koulutusilaisuuksia, mistä esimerkkinä elokuussa 2024 järjestetty 2nd International Conference of Clinical Nursing Research. NRC:n tehtävänä on lisäksi viestiä viimeisimmästä tutkimusnäytöstä ja hoitotyön suosituksista hoitotyöntekijöille sekä osallistua hoitotyön suositusten käyttöönottoprosesseihin ja arvioida näyttöön perustuvan toiminnan vaikuttavuutta.

NRC ja kansallinen yhteistyö

Kansallisella tasolla HUSin hoito- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on luomassa mahdollisuuksia hoitotyön vertailtavan laadun kansalliselle seurannalle muun muassa koordinoimalla hoitotyön kansallisen vertaiskehittämisen verkoston, HoiVerKe, toimintaa (www.hoiverke.fi). Lisäksi tutkimuskeskus koordinoi kansallista opiskelijaohjauksen vertailtavan laadun (OVeLa) benchmarking-verkostoa. Tutkimuskeskuksen päämääriä tukee myös tiivis yhteistyö Hoitotyön tutkimussäätiön (Hotus) kanssa esimerkiksi tutkimusnäytön tiivistämisen ja levittämisen, mutta myös näyttöön perustuvan toiminnan koulutusten järjestämisen osalta. NRC edistää tutkimusyhteistyötä pääkaupunkiseudun

ammattikorkeakoulujen ja Suomen yliopistojen hoitotieteen laitosten kanssa.

NRC koordinoi myös kansallisia tutkimushankkeita, joista esimerkkinä kansallinen painehaavatutkimus, jonka aineisto kerätään alkuvuodesta 2025. Tutkimushankkeen tarkoituksena on tuottaa tietoa painehaavariskin ja ihon kunnon arvioinnin toteutumisesta, painehaavojen ehkäisystä, niiden esiintyvyydestä ja näihin liittyvistä tekijöistä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Monikeskustutkimukseen osallistuu HUSin lisäksi 20 hyvinvointialuetta. HoiVerKe-toimintaan liittyvässä tutkimushankkeessa “Nursing sensitive indicators in assessing and developing nursing care quality, NurSeInQual” puolestaan on mukana 12 HoiVerKe-organisaatioita ja viisi yliopistoa (www.hoiverke.fi).

Lopuksi

Tutkimuskeskuksen perustamisen myötä HUSin hoito- ja terveystieteellinen tutkimus on paremmin koordinoitu ja hoitotyön strategiaa palvelevan tutkimustiedon tuottaminen on lisääntynyt. Lisäksi tutkimuksen toteuttamisen mahdollisuudet ovat parantuneet, mikä nähdään tutkimusaktiviteettien lisääntymisenä. Voidaan myös todeta, että aiemman tutkimusnäytön hyödyntäminen ja hoitotyön tutkiva kehittäminen on vahvistunut.

LÄHTEET

Bolgeo, T., Di Matteo, R., Betti, M., Desperati, G., Mengna, I., Piconi, G., Farotto, M., Roveta, A., Maconi, A., & Timmins, F. (2023). The importance of dedicated supportive research infrastructure in the hospital setting to support clinical nursing research and evidence-based practice. *Journal of Advanced Nursing*, 79(12), 4425–4427. <https://doi.org/10.1111/jan.15669>

Hoitotyön tutkimussäätiö (Hotus). (2022). Näyttöön perustuvan hoitotyön ja sen tukirakenteiden toteuttaminen Suomessa. Raportti 2022. Haettu 13.9.2024 osoitteesta <https://hotus.fi/nayttoon-perustuva-terveydenhuolto/toteuttaminen-suomessa/>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 1189/2022. Haettu 13.9.2024 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/>

Terveydenhuoltolaki 1326/2010. Haettu 13.9.2024 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/>

World Health Organization (WHO). (2017). Facilitating evidence-based practice in nursing and midwifery in the WHO European Region. Haettu 13.9.2024 osoitteesta <https://www.who.int/europe/publications/item/WHO-EURO-2017-5314-45078-64291>

Toni Haapa, sh (AMK), TtT, dosentti, tutkimusylihoitaja, Tukholmankatu 8F, 00029 HUS, toni.haapa@bus.fi

Kristiina Junttila, esb, TtT, dosentti, johtaja, Tukholmankatu 8F, 00029 HUS, kristiina.junttila@bus.fi